Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 74/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa vahvaa sähköistä tunnistamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Lausunnossaan Kuluttajaliitto keskittyy ihmisten oikeuteen vahvan sähköisen tunnistautumisvälineen saantiin sekä identiteettivarkauksien kuluttajille aiheuttamiin ongelmiin.

Sekä julkiset että yksityiset palvelut ovat siirtymässä enenevässä määrin verkkoon, mikä lisää tarvetta vahvan sähköisen tunnistamisen käyttämiselle. Verkkopankkitunnukset ovat nykyisin käytetyin tunnistautumisväline. Kaikilla kuluttajilla ei tällä hetkellä ole kuitenkaan mahdollisuutta verkkopankkitunnusten saamiseen. Valtiovarainministeriössä vireillä lainsäädäntöhanke, jonka tarkoituksena on saattaa voimaan maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä annetun Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivi (2014/92/EU, *perusmaksutilidirektiivi*), joka edellyttää, että kaikilla kuluttajilla on mahdollisuus verkkopankin käyttämiseen. Asiaan liittyen valtiovarainministeriössä on laadittu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi luottolaitostoiminnasta annetuksi laiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, jossa ehdotetaan, että vahva sähköinen tunnistusväline kuuluisi peruspankkipalveluihin, jos pankki tarjoaa vahvaa sähköistä tunnistusvälinettä. Luonnoksesta antamissaan lausunnoissa Finanssialan Keskusliitto ry ja pankit ovat vastustaneet ehdotusta. Mikäli laki hyväksytään ministeriön esittämässä muodossa, Kuluttajaliitto katsoo, että keskeiset sähköisen tunnistamisvälineen saamiseen liittyvät tämänhetkiset ongelmat ratkeavat. Mikäli muut sähköiset tunnistamismenetelmät yleistyvät ja niiden käyttäminen antaa ihmisille uudenlaisia mahdollisuuksia palvelujen käyttämiseen tai helpottaa merkittävästi sähköistä tunnistautumista ja ihmisillä on vaikeuksia niiden saamisessa, Kuluttajaliiton mielestä pitää harkita niiden säätämistä sellaisiksi palveluiksi, joihin kaikilla kuluttajilla on oikeus.

Identiteettivarkauksista on keskusteltu julkisuudessa viime aikoina melko paljon. Varastetuilla henkilötiedoilla on esimerkiksi otettu lainoja tai tilattu tavaraa varkauden kohteeksi joutuneen ihmisen nimissä. Lainsäädännöllä identiteettivarkaus on kriminalisoitu. Sinänsä lainsäädäntötoimet ovat olleet tarpeellisia. Kuluttajaliitto katsoo kuitenkin, että keskeisin keino torjua identiteettivarkauksien kuluttajille aiheuttamia vahinkoja on tavaran tai palvelun tilaajan riittävän vahva tunnistaminen. Nykyisin saatetaan pelkkää henkilötunnusta käyttää tunnistamisvälineenä, vaikka se on tarkoitettu pelkästään ihmisen tarkkaan yksilöintiin. Vahvan sähköisen tunnistaminen vaikeuttaisi merkittävästi varastettujen henkilötietojen väärinkäyttöä ja vähentäisi suuresti kuluttajille identiteettivarkauksista ai-

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI

heutuvia taloudellisia vahinkoja. Tämän vuoksi vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöä pitäisi lisätä merkittävästi. Jotta tunnistamisvälineiden käyttö lisääntyisi, sen pitäisi olla sekä kuluttajille että palveluntarjoajille mahdollisimman helppoa ja kustannuksiltaan kohtuullista. Verkossa asioinnin lisäksi vahvaa sähköistä tunnistautumista tulisi voida käyttää myös esimerkiksi asioitaessa puhelimitse.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies